

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

DEBRECEN VÁROS KÖNYV-
NYOMDA-VÁLLALATA,

ahova a lap szétküldésére vonat-
kozó felszólalások küldendők. ::

Megjelen hetenként egyszer, szombaton, másfél íven.

Előfizetési ár: egész évre 12 kor., félévre 6 kor.

Egyes szám ára 30 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVA-
TAL DEBRECEN, NYOMTATÓ-
UTCA 9. SZÁM,

ahova a lap szellemi és anyagi ügyeire vonat-
kozó összes közlemények, kéziratok, előfize-
tések és hirdetési díjak küldendők. ::

Emlékbeszéd

a hajdudorogi görög katolikus püspökség áldozatainak társadalmi gyászünnepélyén Debrecenben, 1914. évi március hó 29-én.

Tartotta: **Dr. Baltazár Dezső.**

1914 február 23-ika vérrel és gyásszal írta be magát Debrecen város történetébe.

A nap szeliden kelt akkor. Kikelet sugaraival szórta be a földet. A szemeket tavaszi ébredés varázsával csókolta ébredésre. Mosolyogva ébredt a város. Langyos szellő hízelt a járókelők körül. Vidáman bontakozott ki minden a tél fagyos karjaiból. A derűre csókoló lélekkel együtt a test maga is szárnyra szállani készült. A nap teremtő hívogatója, az engedelmes mosoly, mely neki a földről visszafelé, a levegő káprázatos játszódása, a test, mely zsibbadtságából deli járáshoz öltözött, a vídult vér, kiengesztelt érzés s a nyitott szentélyű lélek: minden-minden a szeretet nagy diadalmenetéhez díszítette magát.

Árnyék! Árnyék! Hogy te soha sem tudsz elválni a fénytől! Így volt akkor is. Egy rettentő rendülés után az árnyék vette át borús birodalmát. A halál hideg szárnya suhant át a város felett. Tél lett ismét. Fagyosabb, zordabb, keservesebb, mint azelőtt. A szeliden szálló szellőből sírás-fájdalma zokogott elő; a nap-sugár arany szövetébe démonok hatalma vért szórt s emberi hús és csont szilánkjait tördelte bele. A szeretet nagy diadalmenetének eléje állott, díszét letépte, örömét kirabolta, hozsanáját visszánémította a gyűlölet, mely Kain óta véres áldozatával itt barangol a megátkozott földtekén.

A tündöklő nap többé nem talált semmit, ahonnan visszaragyogtassa sugárait, csak könyveket és három áldozatnak: Jaczkovics Mihálynak, Slepkovszky Jánosnak és Csath Sán-

dornak egy szent egészbe foglalt mátyr-koronáját. E koronának gyásza is van; de dicsősége is. A gyász elmúlik; kegyeletté magasztosul, de a dicsőség megmarad; magasra emeli lengő zászlaját a sírhalmok felett és egész jövődöt tanít.

Lelkünk kutatni készítő ösztöne s az igazság elemi vágya, mely a bűn felé nyújtja tetemre hívó kezét, nem engedi magát ott a sírhalmokon bánattal elfásítani. Tágra nyílt szemében a világosság utáni vágy s a megtorlás fagyos szigora keresztsugarba összevillan s a nagy homályba Röntgen-fényt bocsát. Két feltevés áll most előtte, amelyek között választania kell. Vagy egy ember fanatizmusára rögzíteni a szörnyű tett indító okát s ezt tartani szerzőnek is, végrehajtónak is, vagy pedig ebben az egy emberben csak eszközt látni s az indító okot a faji gyűlölködés fekete organizmusában megállapítani.

A hideg számítás, mely a sötét tervet a merénylet véres színteréig elvezette, a köd, mely oly mesterien borult a tett jelentősége felé, a futás akadálytalan útja, a késedelem, mely a kellő helyhez és időhöz oly pontossággal alkalmazkodott, a politikai horizontnon átalikázó villámok ama feltevés valódiságának szintjéhez emelnek, hogy a gonosztevő csak félelmetes rendszer nyomorult eszköze és hogy közte és a bosszú hatalmas forrása között csak a sáppadt arany pokoli összeköttetése volt.

A mi nagy nemzeti tragédiánk folytonosságában egy döbbenetes epizód volt a világraszóló merénylet. Rettentő „megállj!” kiáltás a nemzeti eszme szerény kibontakozása elé. Véres „memeonto” arra, hogy milyen testvértelenül, milyen árván magunkra hagyva állunk mi itt a büszke Európa keletén. De egyszermind a „revival” harsonájának ébresztője is. A robbanás szilánkjait eltesszük talizmánnak;

a kiégett szemekkel látunk, a szétloccsant agyvelőkkel gondolkozunk, a plafonra vetett véres rózsájukból a borzadályon keresztül is kiérezzük a szebb jövő illatát s a széttépett szívek húrjairól egyetértés szózata zendül felénk.

Az egyetértésre hívó szózat a lelke közepéig bezendült ime itten is mindenkinek. Lomlottak a válaszfalak, amiket olyan irígyen tud vonni az élet az emberi szívek ős szerelme közé; letompúlt minden él a lelki különbségek fegyverzetén s az emlékezet szelíd virágaival teleszórt sírhalmok felett boldog megszegyenülés pirongásával ismerjük fel egymásban a testvéreket. Ime itten is az Isten jóltevő keze, mely a csapást is tudja jóra fordítani. A könnyek, mikkel tisztára mosódik a lélek, a sóhajtás, mellyel a kín egy-egy bilincse felszakad, a levegőt tisztító vihar, a szenvedés, mikor a lelket alázatossá magasztalja; tanító ostromozás, termékeny vér, feltámadó halál: mind-mind ama csodálatos kézhez vezet.

Tisztelt Közönség! Emlékezni jöttünk halottak felől. Idézzük meg őket az emlékezet szelíd fényszórája elé. A csendes áldozatok egyikéhez-másikához mindnyájunkat köt vagy a barátság, vagy a rokonság kedves köteleke, de mindannyiunkat mindegyikükhöz köt most már a tiszta részvét és szent kegyelet. Erősek voltak az élet küzdelmeiben; törzsek, oszlopok, miket a víz sodra nem tud eltéríteni. Volt hitük: tiszta. Vakság és kétely nélkül való. Jók voltak, szeretettel a lelkükben, egész lényükön sugárzó derüvel. Munkások voltak azzal a reménnyel, amely alatt dús aratáshoz szántani lehet.

Hiába tépte őket össze a pokol ereje; hitükbe hiába átkozta bele magát a rettentő halál; jóságuk, reményük földi jutalma hiába veszett oda, a romok alá: azért előttünk csak úgy élnek, csak úgy állanak, mint az erő, hit, jóság, reménység meg nem csalódott bajnokai. Ott fenn, a mennyek magasságában a megdicsőülés fényébe olvadnak bele, itt lent, távol jövő messze hatására magasztalja fel őket az emlékezet.

Tisztelt Közönség! Férfiak ereje az élet akadályainak Pelionjait, Ossziáit egymásra veti;

hadakozó küzdelme végig csorgatja vérrel a világtörténetet; tudománya merész szárnyakkal szántja végig a rejtelmes eget; munkája a holt anyaggal csodákat mivel. Heroszi vívódások, koszorúzott dicsőségek, szédítő eszmék, merész alkotások ormairól férfiak felé hajlongnak a zászlók. De mindebben a vakító káprázatban nincsen annyi termékeny erő, mint amennyi van a női szív egy szelíd sugarában, amellyel az emlékeket a földre vetíti s átszűri a jövő fátyolán. Ebben a fényben mélyülnek termékeny hatalommá, magasodnak eszménnyé mindazok az értékek, amiket a világ harci kalandjai összehordanak.

A női lélek eme fénye dereng most itten is. A por, a füst, a vér szörnyűségéből tisztára mossa a halottakat. Azt, amiért éltek, azt, amiért haltak, az ő lényükből, az ő emlékükből fokozott erejű termékenységgé emeli s ezt, tudniillik a magyar nemzeti eszmét három újabb sugárzó pecséttel ellátva a diadalmas jövő evangéliumába elhelyezi.

Aktualitások.

I. A püspök és a hitoktató.

Megdöbentően érdekes hír! Valóságos pikanteria. Sajtócsemege! Sietnek is az éhes zsurnaliszták felhasználni az esetet. A „Budapest“ külön vezércikket szentel a „Kálomisták“-nak. Micsoda kurucnépség! Micsoda szilaj szittya vitézek ezek a 70 esztendeig savó és limonádévérű komáromi magyarok! Ezek ugyan jól odavágtak püspöknek, Tiszának, Monarchiának és hármasszövetségnek. Vilmos császár is futva menekül a Hohenzolleren. Hős Klapka várában pedig fészkelődnek a helyi dalárda, önkéntes tűzoltó-egylet és az öreg honvédek. Alapjában véve pedig: „Szánom a sereget“, mert Komáromban igen szomorú dolgok történtek. A komáromiak megzavarodtak és a papválasztást összehoronálták a képviselőválasztással. Nem mondom, igen jó politikusok lehetnek, de nagyon rossz reformátusok. Ime ismét egy szomorú tünet egyházunk beléletében. A protekció, nepotizmus, embervásár mellett a politika. Ez az emberi szenvedély, amely a legvakabb, a legdühösebb minden szenvedélyek között és amely régóta nem okádta ki kormos és füstös lángjait annyira, mint épen ma.

Ebbe a buta és komisz kohóba azután minden beleolvad; belátások és egyéni kiválóságok, magasabb egyházi érdekek és szép remények. Az ember úgy

**Oláh Gábor: Szegény magyarok
gyönyörű regénye, két kötetben, most jelent meg,
minden könyvkereskedésben kapható.**

érzi, mintha arra lenne kárhoztatva, hogy egy égő pokolkatlanba dobja bele a legígérőbb bimbókat. Ez barbarizmus és a jóízű ember rosszul lesz tőle. De ez az első, ami fájdalmat is hoz Komárom felől. *A politika, in concreto a vak szenvedély impertinens garázdálkodása az egyház szent berkeiben.*

Omnia mihi licet sed omnia expedit. Ezt szeretném az ágya fölé írni annak a szerencsés kollegának, aki ma-holnap „püspökverő” hírbe jön. Magyarul azt írnám az ágya fölé: Nekem minden szabad, de nem minden illik is. Tessék megengedni és tessék elhinni, hogy a *jognak is meg van a maga illemtana*. Vannak esetek, amikor jogainkkal élni, a legnagyobb illetlenség. Az a fiatal káplán joggal aspirálhatott a komáromi katérrára, de amikor generalissimusa ugyancsak kinyújtotta kezét, akkor neki, a közkatonának szalutálnia és lelépnie kellett volna. Ezzel a ténnyel, hogy e Timotheus a politikai retorció ütőkártyájának dobta oda magát, egy lehangolóan szomorú bizonyítványt állított ki magáról. Csak két tantárgyról. Politika: jeles. Egyházas lelkület: elégtelen. Többet nem klasszifikálhatok, mert nincs oly hosszú mérő-zsinórom, amellyel a *szerénység sérelmének mélységét lemérhetném*. Ugyan kedves Kollegám, ha majd benn ül a komáromi paróchiában, hogyan fog morfondirozni? Jaj! ha ezek az őszinte gondolatok megkönyörösznek: Ohó! minek is választottak engem? Papnak! Node akkor különb pap vagyok, mint Német István. Ergo püspöknek kell lennem. Vagyis: Komárom nekem kevés. Képviselőnek? Jaj! de akkor siettem. Várnom! kellett volna a legfrissebb kampányra, hiszen most papot választottak. Ergo képviselőnek kell lennem. Vagyis: komáromi lelkészség nekem sok. Node legyen nyugodt, önt ezek az aggályok nem fogják üldözni, mintahogy a jelenben is tisztelettel kikerülnek. *És ez a második, ami fáj, nagyon fáj Komárom felől.*

Ott, ahol normális, fegyelmezett élet van, nem kell mindent paragrafusba vonni. Ott nem kell a törvényhozás révén lehetlenné tenni a püspöki tekintélynek ilyen meghurcolását. És én itt nem ugrom be semmiféle frázisnak, mert a demokratizmus, az egyetemes papság nem jelentheti az anarchiát, az érdem és tekintély profanálását. A legdemokratikusabb életben is vannak távolságok, melyeket tiszteletben kell tartani, vannak állások, amelyeknek erkölcsi súlya bizonyos tartózkodást parancsol, melyet, ha a bizalmasság kikezd, szemtelenséggé válik. A krakélerek nemcsak az aszfaltokon, kávéházakban és szalonokban ellenszenvesek, hanem az egyházban is, sőt! Az anarchikus tünetnek tartom azt, ha valaki akár képzelt, akár valóságos kiválóságai alapján a szerénység, a köteles szerénység legnagyobb mérvű feláldozásával, politikai indulatok számító kizsákmányolásával, tiszteletreméltó távolságok parancsszaván túlteszi magát. És végeredményben, gyakori ismétlésében a rend teremtőjéhez és szellemi parasztlázadáshoz vezet. *És ez az, ami harmadszor fáj a komáromi esetben.*

Végezetül csak egy képet. Amikor a király Bánk bánt párviadalra hívja ki, Bánk alázatosan leteszi a kardot: „Nem! uram királyom, ölj meg, de veled nem vívok”. És nem vívott! Érti kedves Kollega úr!? Pedig... Bánknak igaza volt!

II. A közélet nagy szereplői.

Igaza van Nagytiszteletű uram!... Legjobb volt egymás mellé állítani azt a két cikket. Micsoda parallelizmus! Az ilyen tényleg öl. Az egyik nyugodt, de mégis méltóságos, erélyes és mégis alázatos, a másik a pökhendiség eltitkolhatóan faji jellegével, a szerénység szerénytelenül összefont köntösével, hol a lóláb vagy helyesebben a *lúdláb*, fityeg ki émelyítőn. De el ne bizza magát Nagytiszteletű Uram, mert a vesztes csak Ön marad. Barabás az vonzóbb, az a tömegnek imponálóbb. Ön eolhárfán játszik ott, ahol otromba vásári dobokat vernek és recsegő cseh bombardonokat harsogtatnak. Esméket szór durva kovácslegények közé, akik vagy röhögnek, vagy komizkodnak. Az olyan méltóságos intonációkkal, amelyekkel nagytiszteletű uram dolgozik, nem lehet az indulatok és szenvedélyek vademberére hatni.

Itt valamit ki kellene mutatni abból, amit Pázmány Péter mondott Balduinusnak: De talán nem érdemes. Régóta figyelem egy egészségtelen szellemnek a betolakodását a magyar közéletbe. Ennek a szellemnek a fókusa a lipótvárosi plutokrácia. Termékei: a zsargon-mételyezte irodalmi nyelv, a tudomány üzletszerű kezelése, a közéleti tevékenység látványosságyszerű fitogtatása, nagy aranyozó eszméknek és modern áramlásoknak számító ravasz-sággal való kiaknázása, egyszóval az életnek és minden vonatkozásainak lukratív felfogása. Ilyen typpussal szemben kár elvi álláspontra helyezkedni. Pedig a gör. kath. püspökségtől való idegenkedésben sem középkori szűkkeblűség, sem felekezeti falánk ekszkuzivitás nem domborodnak ki. Ad analogium!... Tessék visszaemlékezni, mennyire felszisszent az egész katolikus világ, amidőn Rómában „Krisztus helytartója”-nak orra előtt felépült az első protestáns templom. Micsoda tapintatlanság! türelmetlenkedtek a klerikális lapok. És miért épen Rómába, a kath. világ szívébe, a pápaság szomszédságában? Talán ez jobban fáj, mint Giardano Brunó komor szobra. Emlékezzünk csak! És kérdem tovább: nem joggal morfondírozhattunk-e mi is így: Gör. kath. püspökség... No jó!... De hát miért épen Debrecenben, a magyar kálvinizmus fészkeiben, a református püspök szomszédságában? Nem volt-e szabad aggályainkat a legszelídebb formába önteni? Gyülölködünk? Nem. Szeretünk. Igen, igen; a szeretetnek vannak csak aggályai.

És ezek az aggályok nagyon valószínű alapon emelkedtek. Mi mintha gyermekei vagyunk a kryptokatholikus államhatalomnak és a múltak keserű emlékei is elkönyvelt, de el nem felejtett tapasztalatok iga-

MANDEL LIPÓT cipő áruháza Piac-u. 28.

Bevésett egység-árak: 12'—, 16'—, 20'—, 24'— korona.

*

zolják azt az álláspontunkat, hogy Debrecennek gör. kath. székhelyé való tételében az állam részéről nemcsak tapintatlanságot, hanem *inzultust, keztyűdobást, provokációt* is érezzünk.

A jó békesség nevében respektáljuk a szomszéd megyéket. Engedjük meg és higyük el, hogy felekezeti helyzetünkben is húzódnak olyan megyék, melyeknek tisztelete és kímélése nem is annyira az egyes felekezetek szűkebbkörű házi érdekeit, mint inkább a nagy és általános, a közös és maradandóbb érdeket szolgálja. Minden szociális és humánus haladásunk dacára is érezzük a válaszfalak élet, magasságát és keménységét. Nagy, kínai kőfalak konzervatívizmusaival vesződünk. Szeretnők az embert közelebb vinni az emberhez s azokat a nagy ekevashasításokat, melyeket vallás, faj, nemzetség és osztályérdek vágnak be az emberi társadalom testébe, beboronálni. Nagy gondolatoknak kohéziós erejétől oly sokat várunk! milliók hemzsegnének körülöttünk, mégis egyedül állunk. *Ironikus* gondolatainkkal, kapcsolatokat kereső lelkünkkel kénytelenek vagyunk a csalódások pusztájába visszavonulni. Bizonybizony lokális merénylet az összeolvastás nagy problémája ellen; kicsiszolni az ellentéteket, költögetni a jogos, de ideges szellemét a féltékenységnek, bekövetkezhető viharok, társadalmi szakítások magvait elhinteni a békességes mezőkön. És ezekben az óvásokban nem szabad elfogultságot szimatolni, sem azokat az aggodalmakat, amelyek a profetikus lelkek ajkain kisurrantak, lekicsinyleni.

Dérey Imre.

Nagytszt. Pap Károly beregrákosi református lelkész felett mondott gyászbeszéd.

Alapige: Zsolt. XXI. 3-7 vers. „Aa ő szívének kívánságát megadt nekik és az ő ajkainak kérését nem tagadta meg tőle, mert körül veszed őt a te javaidnak áldásaival. Életet kért tőled és adtál neki napoknak hosszúságát, fényességet és ékességet adtál ő reá, mert vetted ő reá mindenféle áldásodat s megvidámítottad a te szívednek örömeivel.“

Ker. halotti gyülekezet! Eljöttünk egy szép élet zárójelenetéhez, eljöttünk, hogy búcsút intsünk egy szépen leszálló, lehanyatló életnapnak és összegyűjtjük azokat a fénysugarakat, melyek egy ilyen élet után ragyognak. Nem ok nélkül gyűlünk mi össze, keresztyének, a koporsók mellett, nem ok nélkül vetjük vissza tekintetünket a megfutott pályákra, s nem ok nélkül elmélkedünk a rövid földi lét és az örökkévalóság nagy kérdései felett. Az ilyenkor el-

hangzani szokott igék, szózatok, tanúságok a legmaradandóbbak, a szívhez, a lélekhez a legmélyebben szólók.

Mi emberek leginkább egymás példájából tanulunk s már a pogány-bölcs megmondotta: a tanítás útja hosszú, rövidebb út a példa, mert a sokaság nem a szép szó után jár, hanem inkább a példát követi. És hála Istennek, vannak mindig emberek, kiknek élte áldás, jelleme példa, kiknek működése környezetükre kimondhatatlan hasznot áraszt, mert mint egy régi író mondja: egy emberben néha több jó értelem van, mint sok száz másban.

Az élet egy oly nehéz megfejtésű tétel, hogy folyvást azokra kell néznünk, azoktól tanulunk, kik itt vagy amott ezt a tételt fényesen vagy legalább helyesen megfejtették, megoldották, akik megmutatták önpéldájukkal, milyennek kell lenni egy Isten képére teremtett embernek, hogyan kell betölteni kisebb vagy nagyobb munkakört, hogyan kell használni a közjónak, az emberiségnek, hogyan kell boldogítani családot, egyházat, hazát, hogyan kell érdekeket szerezni s azoktól koszorúzottan sirba szállani?

És én azt hiszem, hogy mindezek tekintetében bátran tüntethetem fel például az Istennek itt nyugvó agg szolgáját, ki hű volt mindhalálig, ki dús élte kincseit folyvást árasztotta családjára, egyházára s az egész társadalomra s kiről most, midőn lelke már Istenének örül, visszatekintve az ő életére, nyugodtan és méltán mondhatjuk itt az Isten színe előtt és Istennek: Az ő szívének kívánságát megadtad neki, és az ő ajkainak kérését meg nem tagadtad tőle, mert körülvetted őt a te javaidnak áldásaival. Életet kért tőled, és adtál neki napoknak hosszúságát, fényességet és ékességet adtál ő reá, mert vetted ő reá mindenféle áldásodat s megvidámítottad a te szívednek örömeivel.

Óh micsoda díszokmány s milyen remek búcsúlevél ez, egy az életből távozonak. Ezek és ezek meghalnak anélkül, hogy az elsorolt isteni áldásnak csak egy századrészét is látták volna. És a mi boldog halottunk élvezte mindazokat teljes mértékben, mert megadta Isten szívének kívánságát, mert megadta neki a hosszú életet, mert fényességet és ékességet adott reá s elárasztotta javaival, és végre megvidámította szent színének látásával az egekben.

De hát hogy lehet ezeket megnyerni, kérdezitek? — éppen erről akarok e gyász alkalommal előttetek beszélni Isten segédelmével.

I.

Megadta Isten az itt nyugovó hű pásztor kívánságát, mert hisz mindent megnyert Istentől, amit az ember az élettől várhat.

Megadja Isten az ő szívének kívánságát és az ajkainak kérését nem tagadja meg, ha amit kívánunk és kérünk, az ő szentségével, bölcsességével s a magunk javával nem ellenkezik.

„Meteor“ szálloda Budapest
VII., Erzsébet-körut 6. szám.

120 kényelmesen berendezett szoba.
Légtűtés. — Liftszolgálat éjjel-nappal.
Fürdők. — Vacuum oleaner. — Összes
vidéki lapok. — Szobák 4 koronától.

De mit kérnek és várnak ma sokan az élettől? elérhetetlen, képtelen dolgokat, vágyaik oly fokozottak, hogy azokat még hallani is kellemetlen. Tisztes megélhetés, csendes családi kör, olykori vidámság, egyszerű háztartás, ma mindez nem elég, nem elég a tisztes foglalkozás, nem elég a nemes szórakozás, nem elég egy kis világ, a család szép világa, hanem kellene sokaknak az egész világ. S mi az eredmény: az, hogy az ilyenek kérését, kívánságát Isten nem adja meg.

A mi boldogult halottunknak nem voltak túlzott kívánságai, nem nézett vágyak távolába, nem kérte az egész világot, neki elég volt egy kis világ, a szép családi kör, annak öröme, boldogsága, elég volt a tisztes pálya foglalkozása, annak mintaszerű betöltése, azért Isten megadta szíve kívánságát s ajkainak kérését meg nem tagadta tőle.

Ez az első példa, amit nekünk ad.

II.

Megadta Isten neki aztán a napoknak hosszúságát is. Ez különös és nagy isteni áldás, ezt már csak kevesen kapják. Ma már az élettartam inkább rövidebb, mert rövidítjük mi magunk. Ma az emberi élet — vesztünkre és kárunkra — sok tekintetben egy szárguldához, helytelen rohanáshoz hasonlítható. Birjuk vagy nem, kell vagy nem kell, mindig futunk, rohanunk előre csak előre, egy nap alatt végezzük nem egyszer több napnak munkáját, egy év alatt több év teendőjét. Lobogtatjuk életünk fáklyáját, hogy az minél erősebb fényel égjen s egyszer csak vagy jobban mondva igen sokszor a nagy futástól kialszik a fáklya és elesünk az út, a pálya közepén, messze a céltől.

Ellenben a bölcs fontolva halad, erőit számba véve munkálkodik, idejével s az örömmel takarékosan él. És az istenes életű, munkás, mértékletes, fedhetlen, okos keresztyén is követi a maga rendén haladó természetet, — miből folyólag csak akkor kezdi veszíteni színét, erejét, tevékenységét, mikor már érett gyümölcsé vált s csak azután hunyja le szemét, mikor az őt végnyugalomra intő, tisztes fehér szemfedele, az ezüst haját az élet tele fejére vonván, sokáig hozdozta azt.

Ilyen bölcs, ilyen a természet szabályos rendjét követő keresztyén volt a mi boldogult halottunk, kinek élete elejétől végig egy meggondolt, mértékletes, szabályszerű élet volt, ki jól ismerte a költő ama szavait: mohó gyönyörnek vége is mohó, csak a szerénynek nem szül vágya kint.

Ez a második példa, amit nekünk ad.

III.

De lássuk harmadszor azt is, hogy az Isten fényességét és ékességét adott reá s elárasztotta őt javaival.

Mi volt az a fényesség és ékesség? A jellem fényessége, a tiszta szív ékessége, a lélek nagysága.

Sok kincs után futnak ma az emberek, mert azt hiszik, hogy azokat megnyerve, azokkal bírva, életboldogságuk bizonyos, pedig csak e hármat kellene keresni és megszerezni: a jellem fényességét, a szív tisztaságát, a lélek nagyságát, nemességét. Ezek emelik a múlandóság törvényei alá rekesztett embereket a magasság azon fokára, hol mint követendő példák ragyognak, s ezek nélkül sem nyugalmat, sem boldogságot, sem tiszteltetést nem nyerhetnek, halmozzák össze bár nagy tömegben a földnek kétes értékű javait.

A szív nemessége és tisztasága, a jellem fényessége, a lélek emelkedettsége, mint valami fénykör veszi körül az embert, bármily állásban legyen is; az ilyennek családja egy tündérgyökér, hol a legmagasabb erények virágai nyílnak, társadalmi megjelenése egy diadalmenet, mert bárhová megy, mindenütt osztatlan tiszteletet talál. Működése egy összhangzatos szép életfolyamat, melynél semmi nem sérti a szemet, hanem egész társadalmi köre, jóleső megnyugvással nézi azt, mint az emberi nemesség megnyilvánulását.

Igy volt ez a boldogult hű pásztornál, szíve arany, jelleme gyémánt volt, lelke a legmagasabb eszmények szolgálatában. Láttam sok családot, de olyat, mint az övé, nagyon keveset. Láttam sok nevelést, de olyat, mint ahogy ő nevelte gyermekeit, sehol.

Nála az ész és szív együtt működve, megteremté az ideális családi kört s azt az igazi papi házat, mely oly sok szép házi, családi erényt ápol az egyszerű falak között.

És mi származott ezekből? Az áldásoknak sokasága, a boldogságnak sok édes ízű gyümölcse, tisztelet és szeretet a hű és példás életű család, a pásztor iránt mindenek részéről. A gyermekek szeretete oly megható volt a kiváló atya iránt, hogy azt bámulva emlegették mindenütt, s bár a gyermekek szárnyaikra keltek, szeretetük melege felmelegíté élte alkonyát is s végre egyedül maradván is, a boldogság napjának éltető fényében élt s hunyta le szemét.

IV.

Végre szóljunk még arról, hogy mint hű szolgát, Isten is megvidámitotta színének látásával.

Azt hisszük és méltán, hogy az emberiség példás jellemű, fedhetlen életű, munkás tagjait, vigyázóit, pásztorait, felügyelőit átviszi a boldogság honába az igaz ítéletű Isten, azért pedig, hogy azoknak köz-elismerést nyert munkáikat, érdemeiket, az érdem valódi mértéke szerint megjutalmazza.

S hogy ne érdemelné meg ezt a jutalmat a hű lelkipásztor, ki Isten és emberek szeretetét, tehát a legjobbat hirdeti és gyakorolja?

KÉSZÍT:

minden a fényképészeti szakmába vágó művészi munkákat műtermen kívül is. ↔

Kozmann és Társa

fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme ↔ Debrecen, Piac-utca 44. szám. Ujfalu-ház. ↔

FELVÉTELEK:

egész nap (vasár- és ünnepnapon is) minden időjárásban; művilágítás mellett este 7 óráig.

Régi szólam már az, hogy a papnak tükörül kell szolgálni a gyülekezetben. Hát a boldogult az volt, tükör. Tőle rosszat sem nem látott, sem nem hallott, sem nem tanulhatott senki. A felebaráti szeretetet nem csak hirdette, hanem gyakorolta is, és ha a takarékoságot ajánlotta, maga is takarékosan élt, ha a józan, mértékletes életet dicsérte, ő is mértékletes volt a szó teljes értelmében, ha békére intett, ő is került minden békétlenséget, ha vallásosságra, tiszta erkölcsre buzdított, ő maga járt elől jó, nemes példájával. Nála a lelkipásztorság hivatás volt, nem csupán életmód s amint örült Istenének és az ő szolgálatának életében, úgy örül most színe látásának az egekben.

* * *

Elismerésünk, tisztelet adásunk, érdemeid emlékezete kísér sírodba, drága halott. Itt vagyunk, hogy ezekről bizonyosságot tegyünk, itt vagyunk sokan s szellemed lássa, hogy ez a tisztelet, elismerés igaz.

Itt vannak a te gyermekeid, akiket te oly gondosan neveltél, itt a szép, kiterjedett család, melynek Nesztora voltál. Itt vannak tisztársaid, itt tisztelőid s itt hű gyülekezeted.

Gyászoló család, elérkezett a végbúcsú pillanata s én nem tudok szebb vigaszt számotokra, mint azt, hogy az elköltözött erényei bennetek itt maradnak, tovább élnek, hatnak és boldogítanak. Boldogok vagytok, hogy ily atyát birhattatok s boldog ő, hogy ily hű szívek kísérik utolsó útján. Itt hagyó benneteket, hogy azt a szép és egyszersmind tudományos igazságot, az átöröklés igazságát felmutassátok. Itt hogy ő, hogy boldogítsátok a családot, az egyházat, a társadalmat, a hazát, mint ő boldogította. Tudom, hogy az ő képe továbbra is ott fog tündökölni előttetek s meg lesz közöttetek a szellemi összeköttetés. Ez legyen vigaszotok s legyenek szentek hulló könynyeitek.

Rákosi szent gyülekezet! A ti nagyérdemű lelkipásztorotok most utoljára van közöttetek. Pihenni tért 84 évi pályafutás után s közöttetek folytatott 56 évi lelkészi működés után.

Több nemzedéket nevelt ő közöttetek, s vezetett Istenhez, tartott meg a tiszta evangéliumi hit és erkölcs szép ösvényén. Óh zárjátok őt hű és áldó emléketekbe s fogadjátok el végső áldását, mely az, hogy ti mindnyájan legyetek Istennek élő templomai s az ő dicsőségének részesei.

Tisztársak, megtisztelők s mindnyájan, kik itt vagyunk, ne feledjük el, hogy van egy nagy és ma-

gasztos cél, mely felé az emberiségnek fáradhatlanul törnie kell, ha veszni, pusztulni nem akar. E cél a keresztyén tökéletesség.

Törekedjünk a jézusi világosságot és szeretetet sajátunkká tenni, hogy legyünk tökéletesek a tudományban, a tisztaságban és cselekedetekben.

A tökéletesség eszményképe Jézus, a tökéletesség célja és győzedelme az Isten országa, melynek elnyerésében testvéri szeretettel, egyetértéssel és igaz indulattal versenyezzetek mind a diadalomig. Amen.

Szentimrey József,
derceni reform. lelkész,
h. esperes.

Egy igaz ember halálára.

„Historia est magistra vitae“. De hát miről tanít, miről beszél ez a történelem? Szól a népeket irtó háborúkról. Caesarokról, akik előtt reszketve borultak porba az Isten képére teremtett emberek; akiknek fején fénylett ugyan a megaranyozott korona, de szívökből, lelkökből hiányzott az emberszeretet, és akiket a história mégis elkeresztelt *nagyoknak*. Fel van jegyezve, s megtanulhatjuk a történelemből azt is, hogy egyes, igazán kimagasló emberek mit és mennyit tettek nemzetöknek előbbrehaladásáért a tudomány, műveltség, ipar és kereskedelem terén, de hogy *ezekhez* az épületekhez *kik* hordták az alkatrészeket, a köveket, szóval: kik azok, akik csinálták a történelmet, ezekről már nem beszél Klio. Legfeljebb egy ilyen kis „nekrológ“ keretében emlékezünk meg azokról az „igaz“ emberekről, kik nem sippal, dobbal, de csendes munkálkodással építettek azon a helyen, ahova őket az isteni gondviselés helyezte; s szereztek maguknak úgy a jelen, mint a jövő nemzedék előtt elévülhetetlen érdemeket.

Egyházának, nemzetének egy ilyen hű munkása, egy ilyen „igaz ember“ vala a mi kedves *Pap Károly* bátyánk is. Igaz ember, mert aki háta mögött 80 évvel, megőszült fővel képes ovlt így beszélni: „Higye meg kedves öcsém, hogy volt nekem is nem egy bánatom, nem egy keserűségem; éreztem én is az embereknek nem egy bántalmát, az életnek nemesak egy tövisét, de... azért, ha még egyszer élnék, megint csak úgy élnék“, : az csak igaz ember lehet! Ki az, aki ezt elmondhatja, aki nem kívánna másképp élni, akinek a múltjában ne volna valami fájlalni, megbánni valója? Benne van azokban a szavakban az Isten akaratán való megnyugvás; a vallásnak, a nagy ter-

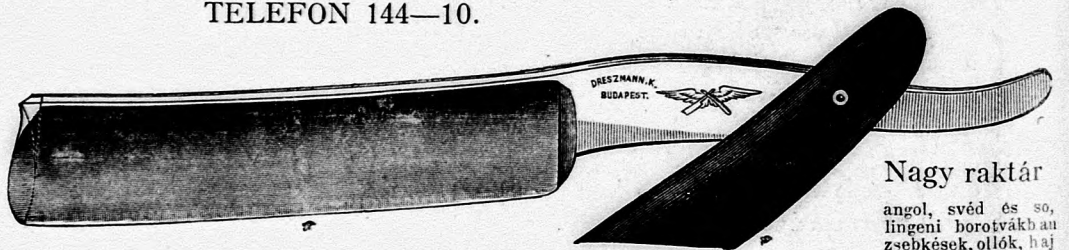
Dreszmann Károly késes és borotva műköszörüs Budapest, VII., Erzsébet-körut 22. sz.

TELEFON 144—10.



Borotvák.

Legjobb minőségben, melyek a saját műhelyemben lesznek készölve s hajszál élesre fenve. Angol borotva 5 kor., svéd 4 kor. és solingeni 3 kor. Gillette pengék készölése 12 drb 1 kor. 50 fill., borotva készölés 1'20—1'60 kor., hajvágó gép készölése 1'20—1'60 kor. A készölések a saját felügyeletem alatt történnek.



Nagy raktár

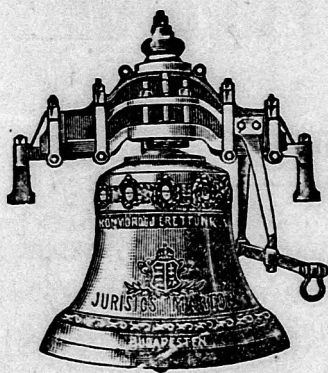
angol, svéd és solingeni borotvákban, szeszek, ollók, hajvágógép, fodrászat és kertészeti cikkekben.

mészetnek az a tanítása, hogyha száz életet élénk is, a baj, a keserűség mindig felkeresne bennünket. De benne van az az erős öntudat is, a lelkiismeretnek az a tiszta szózata, hogy az ő tetteiben sem ember-társai, sem önnön lelke nem találtak soha semmiféle tisztátalant; hogy neki nincs sem a világ, sem önlelke előtt szégyelni valója. És mi tudjuk, állítjuk, hogy ő joggal, dicsekedés nélkül mondhatta azokat a szavakat, mert élete egy nyitott könyv volt mindazok számára, mindazokon a tereken, akik között és ahol működött. Ám ha tudjuk azt is, hogy az a nemes tér, ahol neki nagyon is éber figyelemmel kellett munkálkodnia, igen széles volt; s hogy neki nemcsak mint *papnak* kellett egyházában megtenni a maga kötelességét, de valódi „örállónak“ kellett lennie mint *magyar* embernek is egy más vallású, s a „cár“ felé kacsingató népfaj között; szóval, ha tudjuk róla azt, hogy kötelességeinek teljesítése közben nagyon is sok alkalma volt tövisbe lépni, mások érdekeibe ütközni: lelkünkben az áhitat, a tisztelet csak még nagyobb lett az ő egyénisége iránt, amelynek már a külső megjelenése is messziről elárulta, hogy amiképp ruházatán, úgy a lelkén se tűr meglegkisebb foltot sem. Az a fény, mely tiszta, kék szeméből kisugárzott, hangjának az a meggyőződéssel teljes atyai volta, mellyel élt úgy a szószéken, mint a köztanácskozásokon, lebilincselte azonnal az embert, le még az ellenfeleit is. Itt egy példa! Háromszor is volt választási elnök, s egy alkalommal a szenvedélyek, no meg az ital is annyira elragadták a szavazókat, hogy már-már a katonaságnak kellett volna közbelépnie. Ám ő nem élt a neki adott hatalommal, hanem odament a dühtől elvakult felekhez, beszélt nekik az egymás meggyőződésének tiszteletben tartásáról, leendő árvákról, özvegyekről stb. . . s ime a szenvedélyek lecsillapultak, a szuronyok visszavonultak s a böles elnököt általános „éljen“ kísérte vissza sátoráig. Igen, az örökké munkás szeretet, mások hibáinak elnézése, javíttatása, kapcsolatban az ő *egyéni tiszta, fenkőlt élete példájával*: ezek valának emberi és papi hivatásának közmondásosan ismert eszközei.

Az 1830-ik év november 30-án látta meg a napvilágot N.-Bégányban, Bereg megye egyik nagy községében. Atyja *Pap János* ottani református lelkész, anyja *Jonyi Szabó Mária*, mindketten ősi nemes családnak a sarjai. Heten voltak testvérek, 6 leány és 1 fiú. Egyetlen fiú, akit azomban a szülői

szeretet és remény, amint a megboldogult sokszor emlegette, nemcsak kétszeres gonddal, hanem kétszeres szigorral is vett körül s kísért el pályáján szinte önálló férfi koráig. Iskoláit, úgy a gimnáziumot, mint a teológiát Sárospatakon végzi oly eredménnyel, hogy a tanári-kar, elsősorban a híres Somossy külföldi egyetemeken kívánja látni. Ennek az óhajnak, egyben a saját szíve legforróbb vágyának azonban nem tehetett eleget, mert a beállott forradalmi események meggátolták benne. Atyja időközben N.-Bégányból B.-Rákosra költözött, mellette lett segédlelkész 1853-ban, ahonnan 1856-ban Munkácsra helyeztetett át. A következő évben Balazséron már mint rendes lelkész működik, 1861-ben pedig b. e. édes atyjának lett az utóda, nemcsak, hanem özvegy édes anyjának, és kiskorú testvéreinek is gyámja és fenntartója.

Hogy itt, Rákoson mit alkotott, miképp munkálkodott? . . . hogyan lehessen azt elmondani? . . . Az *épület!* . . . azt látjuk, tudjuk róla, hogy erős alapokon áll, nem csorog sehol, mert az építést gonddal szervezte, a jövődönnek is alkotta! De míg ez megtörtént, míg a téglák, alkotórészek összehordáltak, 52 évnek napenkénti hangyaszorgalmát, türelmét, fáradozását, álmatlanságát, ki tudná ezt számba venni? Például midjárt papi működését nem azzal kezdi, hogy a már roskadó paróchia helyett újat emeltessen, hanem egy új, modernebb iskola építésével, mert ezt követeli nemcsak a reformátusság, hanem a *magyarság* érdeke. De honnan, miből? . . . Hiszen a villám által súlytott templom renoválása is nagy terheket rótt a földiekben úgyis felette szegény hívők vállaira! Mindegy! Ennek meg kellett lenni, mert különben a reformátusoknak az orosz iskolába kell járni, s elvesznek nemcsak a *hívek*, de a *magyarok* is. *Takarék-magtárt* létesít hát, az alaphoz az első köblöket adja ő maga, a példa vonz és ennek a jövedelme 26 éven át *kenyeret ad a nemzet egyik napszámosának*, lesz egyúttal végvárává a magyarságnak is! . . . Most 4 éve pedig, 80 évvel a vállain, föltette lelkészi munkálkodására a koronát azzal, hogy egy második díszes, emeletes iskolát építtetett 52 ezer korona költséggel. És mindezeket, egyházának ezt a *külső* építését végzi lassan, megfontoltan, úgy, ahogy egy böles emberhez illik; végzi úgy, hogy a sok teher miatt egyetlen panaszszó se jön a hívek ajkára, vallásukat el nem hagyják, — ami pedig — valljuk meg őszintén — egy olyan községben, ahol a lakosok fele más valláson van,



Elsőrendű haranggyár, szerel a kitűnő Pozdech-féle rendszer szerint, mely annak idején Ő Felsége a király által 2 aranykeresztellett kitüntette. Mesekönnyű indítás, nem rezegteti az állványt, még kevésbé a tornyot. ++++++ Csupán előnye van, hátránya nincsen.

Mérsékelt árak, szolid és szép kiállítás. → Kedvező fizetési feltételek Felülmul minden eddigi szerelést.

Jurisics Márton

ALAPITVA 1868.

TELEFON 77-51.

harangöntő- és harangfelszerelő gyár Budapest, Rózsa-utca 51-53.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát, u. m.: elsőrendű harangok szállítását, régi harangok átöntését, régi harangok átszerelését Pozdech-féle forgatható öntöttvas-koronára, esetleg forgatható kovácsoltvas-koronára, kikopott csapok kieserését stb. Készít fekvő és álló harangvas-állványokat jutányos áron. Költségvetéssel szívesen szolgál. Munka felvétel végett díjmentesen utazom a helyszínére. Jutányos árak, pontos és tisztességes kiszolgálás.

így teherhordozás nélkül is lehetne *egy más* templomba járni, gyermekeiket iskoláztatni, nagyon könnyen megtörténhetik.

A külső építkezésnek megfelelő volt a belső is. Szigorú kálvini erkölcsöket honosít meg, örökös szeméi a rosszat, a tisztátalant meglátják nemcsak a templomban, de a magánházakban is. A perlekedő házasságokat kibékíti, a polgári házasság életbe lépte után *ingyen* végzi az esketést, nehogy a rábízottak közül egy is elvesszen. Az eredmény, sőt némi kis külső jutalom itt se maradt el, mert b. e. Révész Bálint az 1884-iki püspöki látogatáskor mindezeknek a bizonyosságául ezt írta az egyház anyakönyvébe: „Látta és átnézte hivatalos körútja alkalmával és nagy örömét nyilvánította a törvénytelen szülöttek kevés száma felett“.

Közjóra irányuló működésének egyik jutalma volt az is, hogy 1868-ban a kormány őt bizza meg a községe körül fekvő ruthén iskolák látogatásával, s ezt a tisztét 11 éven át viselte. Egyházmegyéje pedig mihamar a tanácsbírói székbe ültette, s tett eleget e tisztséggel járó kötelességének is oly eredménnyel, hogy amikor 1903-ban hajlott korára való tekintettel visszavonult, egyházmegyéje e lemondásra a következő határozattal válaszolt: „Egyházmegyei közgyűlés Pap Károly rákosi lelkésznek a tanácsbírói tisztról való lemondását nem fogadja el, mert az ügyek intézésében böles közreműködését nélkülözni nem akarja: azért az érdemekben gazdag, közbecsülésben álló tanácsbíró urat tisztének tovább hordozására felkéri és amennyiben *világi* részről az indítványoztatott, hogy az egyházmegye küldöttség által is hozza tudomására ezen határozatát és kérelmét, a küldöttség tagjaiul megválasztja“... stb. Megérte azt is, amitől az ő nemes egyszerűségével mindig irtózott: az ünnepeket, lelkészségének 50 éves jubileumát, amikor 1912 augusztus 15-én apostoli királyunk a koronás arany érdemkeresztel tüntette ki. Mi pedig üdvözlöttük a szívnek, a léleknek azzal az ösztönszerű melegével amit csak egy ilyen ritka jellem, igazi egyéniség érdemelhet meg.

Családi élete a lehető legboldogabb volt. Nem volt ugyan ment ő se a csapásoktól; a rákosi temetőben már *korábban* két fejfa az ő bánatának volt a mutatója, sőt élete alkonyán elvesztette áldottlelkű hitestársát, *Békássy Máriát* is. Mindezeket a csapásokat hordozta az Isten akaratán való megnyugvással

s azzal a tudattal, hogy életben maradt gyermekeiben, azoknak a boldogságában feltalálhatja ő is a maga kívánt boldogságát, s hogy amikor azokat nevelgette, magasabb célokért munkált. Nem fáradott hiába, mert derék, hasznos polgárokat nevelt hazájának. Egy leánya és 4 fia maradt, akik közül *János* református lelkész, *Imre* főszolgabíró, *Károly* főiskolai tanár és *Sándor* banki hivatalnok. Boldog volt, mert — mint a felette predikáló lelkész oly szépen jellemezte — szívének nem voltak megvalósíthatatlan vágyai. Az ő reménysége okos reménység, munkálkodásának a lelke a rend, a pontosság, az előrelátás és megfontoltság vala, csak így számíthatott az ő jutalmára.

Az utóbbi években növekvő gyengesége miatt már nem forgolódhatott az Ur szolgálatában, de nemes lelkének a fiatalságát, munkabírását nem vesztette el utolsó lehelletéig. Szinte hihetetlen, de tény, hogy minden vasárnapra írt egy predikációt vagy egy bibliai magyarázatot. Mikor pedig a gyengeség ágyba döntötte, költeményeket s ezek között különösen vallásos énekeket írogatott, vagy diktált a káplánjainak. Azt tartotta, az volt az életelve, hogy a „henyeség szüli a vétet“. S ebből kifolyólag ha a szellemi munkában kifáradt, elővette tollkését, s készített olyan ügyes faragványokat, amelyek becsületére váltak volna akármelyk rendszeresen képzett művészek. Háza, lakószobája így, az évek során egész kis muzeummá lett.

Temetése a magyar szabadságharcnak hajnalán, március 15-én volt. Gulácsy István alispán, Belényessy András t. főügyész, Bakó Béla vármegyei főjegyző, Nagy Ernő és Sikó Sirkó Endre t. bírák, Nuszer Lajos kórházi főorvos stb. jöttek el személyesen kondeálni, hallgatni a lelkésztársakkal együtt azt a gyönyörű szép beszédet, amelyet koporsója felett (21. Zsolt. 3-8.) Szentimrey József h. esperes tartott. Tornyai János kajdanói lelkész imát, Bakcsy Gyula s. lelkész pedig siribeszédet mondott. A hálával eltelt gyermekek, rokonok, tisztelők ajkáról elhangzott az utolsó „Istenhozzád“; eszünkbe jutottak ottan a tudós Amyrald szavai: „*a nagy emberek érdemén és az áldáson, amely lépteiket kíséri, könnyű megosztolni; jut belőle mindenkinek, mert nagyságuk ép szellemöknek mindent átható vollában rejlik*“. Megtért az édes anyatermészet ölebe... De dús élete nemcsak híveinek, hanem mindnyájunknak hagyott tanuságokat. Hagyta



Harmonium, Hegedűk, Tárogatók



és a többi hangszereket általánosan elismerve legjobban szállít

Magyarország legnagyobb hangszergyára, Stowasszer J.

csász. és kir. udvari szállító, színházak, zeneakadémiák, iskolák és a hadsereg szállítója, a RÁKÓCZITÁROGATÓ feltalálója,

BUDAPEST

II. LÁNCID-UTCA 5. SZÁM. GYÁR: ÖNTŐHÁZ-UTCA 3. SZ.

AAAAAAAAAAAAAAAAAAAA

Régi hangszerek vétele és becserélése. oooo

ÁRJEJYZÉK minden egyes hangszerről külön küldetik.

elsősorban nekünk lelkészeknek azt, hogy az ő példáját igyekezzünk követni, mert a Krisztus szellemének élő-országát csak az ő nyomdokain haladva lehet igazán terjeszteni! Sirján, *tudjuk jól*, hogy ki fognak nyílni a tavasz első virágai; de hisszük, hogy ki fog kelni a *virágok virága*, az ő áldott életének emlékezete is, amelyet mi fogunk öntözni a szeretet könnyeivel, ápolni igaz, őszinte, mély kegyelettel!...

Sütő Áron,
gáti ref. lelkész.

IRODALOM.

Kogutowicz—Littke: Világatlasza. A Magyar Földrajzi-Intézetnek ez a hatalmas vállalkozása füzetekben jelenik meg. A mű 16 füzetből áll, amelyek összesen 130 térképlapot tartalmaznak, hozzá jön még 130,000 helynevet tartalmazó névmutató és terjedelmes szöveges rész. Bátran állíthatjuk, hogy az angolokon, franciákon és németeken kívül egy nemzetnek sincs birtokában ily hatalmas tudományos térkép-gyűjtemény. A Világatlasznak most jelent meg a 9-ik füzete. Pompásan bontakoznak ki az eddig közrebocsátott 72 térképlapból. a mű körvonalai. Egyik kiváló tudósunk találónan jellemzi a munkát következő soraival: Végre hát a magyar ember is úgy tekintheti a világot, mint amely az ő hazáját veszi körül, hiszen eddig úgy éreztük a német térképek alapján, amelyeknél természetesen Németországon fekszik a fősúly, hogy a világon vagyunk ugyan mi is, de csak afféle függeléke vagyunk annak. Micsoda fölemelő érzés most Magyarországot látni egy *Világatlasz* középpontjának! Szinte úgy érzi az ember, mintha most zökkent volna bele a kerékvágásba. Hiszen eddig mindig az út mellett jártunk. Igazán se tüled, se hozzád. Tizennyolc térkép beszél ebben a *Világatlaszban* a mi édes hazánkról, holott eddig még a Debes-féle Neuer Handatlasban is meg kellett elégednünk azzal, hogy egyetlenegy térképen szerepeltünk és ennek a térképnek az aláírása is Österreich-Ungarn volt. Legújabbban Magyarország földtani, bányászati és néhány apróbb térképen kívül megjelent a Földközi tenger, Cseh- és Morvaország, Afrika dereka és Kelet- (brit) India Hátsó-Indiával. Különösen figyelmébe ajánljuk közönségünknek ezt az atlaszt, mert elsőnek hozza az *Uj-Balkánt*. — Prospektust és mintalapokat készörömet küld a kiadó-intézet (Budapest, V., Rudolf-tér 6.).

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Virágvasárnap.** A sátoros ünnepeken kívül a reformáció emléknappal, a szentháromság vasárnapal ez az egyetlen nagyobb ünnepünk. Még a szimbolizmusa is, a pogány legendája is szívhez ható. A tavasz bevonulása. A szabadság, a meleg, a fény,

az élet (kereső munka) kezdete. Ez alakjában el is jön minden évben az évvel hozzánk is. Keresztyén jelentőségében, mint a szabadulást és szabadítást megelőző, szíveket-lelkeket összeforrasztó szép ünnep, mint a diadalmas eszme hőségének megkoronázása, régen elmaradt tőlünk. 1896-ban volt a magyarság legutolsó virágvasárnapja, az ezredévi ünnepen, a millenniumkor; azóta nekünk csupa fekete vasárnapjaink és nagypéntekjeink vannak. Ilyen ez a mostani alkalom is, melyen csak a tavaszi nap ragyog felénk, de minden más elfordult tőlünk és elhagyott bennünket. Szerencsénk csillaga lehullt, vagy felleg takarja. Ellenségeink megnöttek, barátaink megfogytak s magunk között is meghasonlottunk. Ideje, hogy a magyar nép vezetői arról gondolkozzanak, miért szenvedjük e rettenetes sorsot s mit kellene arra tenni, hogy a magyarság ereje újra megnövekedhessen? s hogy virágvasárnapja a magyar nemzetnek újra lehessen?

— **A görög kath. püspöki székhely.** Ismeretes dolog, hogy a pokolgép-merénylet alkalmát ismét arra használták a mi ellenségeink, hogy Debrecen városát a székhellyel megkínálják. Igaz ugyan, hogy a pápa és a király Dorog székhellyel hasították ki az új egyházmegyét. Azt is hallottuk, hogy a papság többsége Nyíregyháza mellett foglalt állást. Az is tény, hogy Nyíregyháza városa megajánlotta a kért telket és pénzbeli (?) hozzájárulást. Befejezettnek is látszott a merénylet előtt a dolog. A szerencsétlenség után még is úgy fordult minden, hogy íveket hordoztak, a hazafiság, a magyarság, a liberalismus nevében kapacitáltak, írtak, szónokoltak és terrorizáltak és az eredmény az, hogy 62 szavazattal 37 ellen véglegesen napirendre tért az indítvány felett a közgyűlés, dacára az előzményeknek, a közrészvétnek, az ügy iránti rokonszenvnek és a városi tanácsnak. Mert most már a tekintetes városi tanács is javallotta a debreceni székhelyet. 240,000 korona forgalmat várnak a nyíregyházaiaktól. Mi még többre is becsüljük ezt az összeget. (Egy jó üzlet többet behozhat ennél.) De ez mind nem volna ára a békétlenségnek és a viszálynak, a kedvetlenségnek, amit ez a székhely itt köztünk, debreceniek közt okozhatott volna és okozhat még ezután is, mert a kegyelet hiénái és a református egyház ellenségei még most sem hagyják pihenni ezt az ügyet. Mi rontottuk a város forgalmát, illiberálisok voltunk és szeretetlenek. Most csak ez utóbbi vádra kívánunk kitérni. A tény az, hogy a görög katolikusok 618-an laknak a belvárosban, 194-en a Szent-Anna—varga-utcai kerületben és mi építettünk nekik templomot. Nálunk van 63,000 lélek. Van hozzá 5 templomunk. Megmutattuk tehát, hogy a mi görög katolikus testvéreink iránt bőkezűbbek vagyunk, mint a saját híveink iránt. Így beszélnek a tények. Ne is okozzon hát ez a székhely-

— **Dr. Ravasz László Debrecenben.** A kolozsvári református theologiai fakultás jeles tanárai között is az elsők közt foglal helyet dr. Ravasz László, az egyházszónoklattan tanára, a Prot. Szemle szerkesztője, a moderna szónokok mintaképe. Őt szerették volna már régen hallani ifjaink s a debreceniek s íme ez volt az oka, hogy a debreceni református hittanhallgatók Önképző-köre s annak vezető tanára meghívták őt a protestáns estély szónokául. Az estély előkelő közönség jelenlétében múlt hó 29-ikén folyt le a főiskolai díszteremben. A megnyitó beszédet a protestantizmus jelen helyzetéről Kiss Ferenc theol. tanár mondta; dr. Ravasz László az életről, a diadalmas életről beszélt bölcsészeti elmélyedéssel, jánosi fentszárnyalással, szépen, magával ragadóan; úgyahogy Ravasz László szokott. Az estélyen részt vett főtiszteletű püspök úr is, a városi notabilitások közül is többen. Hiában, sokan kíváncsiak voltak a nagy szónokok hazájából jövő kolozsvári theologiai tanárra. Dr. Ravasz László szónoklata és szolgálata mindenek tetszését megnyerte s alkalmul szolgált a régi és új iskola összehasonlítására is. Ez az összehasonlítás azonban más lapra tartozik s erre még visszatérünk; most az elismerés szavait ismétljük még s ezzel búcsút veszünk ettől a felejthetetlen estétől, melynek hőse a testvér kolozsvári református theol. fakultás nagytehetségű tanára volt: dr. Ravasz László.

— **Néhai dr. Balogh Ferenc mellszobor-ügye.** Múlt 1913. évi december 8-án a hazai összes orsz. egyházi és iskolai lapokban nyílt kérelmet tettem közé a néhai dr. Balogh Ferenc emlékezetére állítandó mellszobor ügyében, hogy adakozzanak arra volt tanítványai. Rá adakozás meg is indult, de mert még bizonyára sokan vannak, kik e célra elszánt adományait nem küldték be hozzám, fölkérem ezeket, hogy folyó április hó 15-ig küldjék be, amit elszántak, mert április 20—22 között el kell számolnom a hozzám befolyt pénzekkel, hogy valamelyik művésszel a szoborra nézve tárgyalást kezdhesünk. Megjegyzem, hogy a tiszántúli református egyházkerület nt. esperes uraihoz külön-külön levelet intéztem, hogy ha esetleg ők szedték be ez adományokat, a náluk begyűlt pénzeket legyenek szívesek a fent kitett időig beküldeni hozzám. Debrecen, 1914 ápr. 1. Csiky Lajos, theol. akad. tanár.

— **Kamatláb-szállás az egyházkerületi és kollégiumi pénztárban.** A nevezett pénztárakban a jelzálogi biztosíték mellett nyújtott kölcsönök kamatlába új év óta fokonyként immár az április 1-ről esedékes kamattartozásokra nézve visszaszállott a rendes 6%-ra. Előbb 7½%, majd 7%, később március 1-től kezdődőleg 6½%-ra mérséklődött, most aztán mindaddig, amíg az Osztrák-magyar bank rátája nem emelkedik, megmarad valószínűen állandóan 6%-osnak. Kérjük a nt. lelkész urakat, hogy a vezetők alatt álló egyházközség kölcsönvevői között ennek a hírét elterjeszteni szíveskedjenek. Meg-

jegyezzük azonban, hogy az április hó 1-sője előtt esedékessé vált kamatok a felemelt összeg szerint számíttatnak fel és követeltetnek be.

— **A debreceni református tanítóképző-intézet növendékeinek tanulmányi kirándulása.** A tanítóképző-intézeti növendékek a húsvéti szünetidőben mintegy 50—60-an tanulmányi kirándulást tesznek ápril 4—7. napjain dr. Veress István igazgató, dr. Ecsedi István és Kovács István tanárok vezetése alatt. Az útirány: Nagyvárad—Kolozsvár. E két városon kívül megtekintik a révi cseppkő-barlangot, a barlang körül levő sziklaszorost, Vársonkolyoson a Misid-völgyet s a benne levő — Bíró Lajos által felfedezett — cseppkő-barlangot, a Királyhágót. A kirándulást Püspök urunknak az intézet iránt tanúsított jóindulata tette lehetővé, amennyiben erre a célra 300 koronát utalt ki a főiskolai pénztárból. A kirándulást megelőzőleg dr. Veress István igazgató ismertette a tanítóképző-intézeti növendékekkel a révi cseppkő-barlang felfedezésének történetét, amennyiben mint volt révi lelkész, 1903. és 1904-ben maga is résztvett a barlang felfedezésében. Egyébiránt a tanítóképző-intézeti növendékeknek ezen érdekes és lelki haszonnal járó kirándulásáról lapunkban részletesen be fogunk számolni.

— **Lelkészmeghívás.** A népes mérki egyház presbitériuma, a halálozás folytán megüresedett lelkészi állásra — a választók egyhangú véleményére támaszkodva — Ignéczy Sándor, szőlőskei lelkészt hívta meg. A kitüntető bizalomhoz és tiszta választáshoz, melyben a szépszavú Timótheus két év alatt most másodízben részesült, — gratulálunk és sok szerencsét kívánunk!

— **A görög kath. püspökség s a református hívek.** A református egyház híveinek sorában is nagy nyugtalanságot keltett ez a napirendről szerencsésen lekerült kérdés. Bizonyítékai ennek azok a levelek, amiket az egyes hívek a városi bizottsági tagokhoz küldtek. Egy ilyen levél, amely hozzánk is eljutott, így hangzik: Mélyen tisztelt Uram! Kegyes engedelmével, egyházamhoz, vallásomhoz való ragaszkodástól indítva, mélyen tisztelt Uram nagybecsű figyelmébe ajánlom az alább előadandó ügyet, amire talán senki sem gondolt, Józsa Vince úr semmiesetre sem gondolt. Én és velem együtt sok százezren, jóval többen, mint ahány lelket csatolt X. Pius pápa „Christi fideles graeci . . .” kezdetű bullája a hajdúdorogi görög kath. püspökséghez, aggódó lélekkel nézzük, micsoda nyilvános és titkos erőlködéssel igyekeznek bizonyos oldalról kiforgatni Debrecen traditionalis, régi dicső jellegéből. Súlyos megpróbáltatások várnak reánk és veszedelmes körülmények közé jutottunk. Debrecen helyzete most majdnem olyan, sőt rosszabb, amilyen I. Leopold, majd később Maria Theresia alatt volt, amikor megindult nálunk is a recatholisatio. Azért mondom, hogy rosszabb; mert akkor minden idegen törekvés mint egy embert, találta szemben magával, a város összes lakosságát. Most pedig saját hitsorsaink, élükön olyanokkal, akiktől bizalmi jellegű tisztüknél fogva, más példaadást várni van jogunk, vállalkoznak a trójai faló becipelésére. De térjünk levellem tulajdonképeni tárgyára. A debreceni refor-

mátus egyház presbiteriuma tervezett hatodik temploma helyéül már évekkel ezelőtt az Attila-tér és a Homokkert között fekvő terület déli végét, a Teleki- és Vigkedvü Mihály-utcai elemi iskolák közelében szemelte ki. Erről ugyan a városi közgyűlés tudomás szerint még nem határozott; de meggyőződésem, hogy ha már kérte volna ezt a területet az egyház, a város nem tagadta volna meg. Bizonyos az, hogy az egyház, mely a város lakosságának kétharmad-részét képviseli, azt a néhány száz □-ölnyi területet már nyilvánosan eljegyezte magának, amihez különben azon a címen is előjoga van, mert a kiszemelt templomhely egy részét alkotja a hajdani boldogfalvai temetőnek, ahová egyházunk tagjai századokon keresztül holtuk után megpihenni tértek. Már most, mélyen tisztelt Uram, hogy ha az egész magyarországi református közvélemény nagy mebotránkoztatásával Debrecen túlnyomólag kálvinista lakossága nem csak önként megnyitja kapuit a diadalmasan előrenyomuló katholicismus előtt, melyért Bus Jakab jezsuita most is közöttünk és ellenünk harcol, hanem még jelentékeny anyagi áldozatokat is megajánl katholicus püspökség letelepítéséhez, ami hallatlan paradoxon református társadalom részéről: ebben az esetben tartani lehet attól is, hogy a debreceni egyház elesik egy már régibb idő óta tervezett fontos hitéleti intézményének alkalmas helyétől is. Mert az a 6000 □-öl terület, amelyet most olyan könnyű lelkiösmerettel készek megszavazni még református vallású városatyák, még saját presbitereink is, szépen csillogó hazafias jelszavaktól félrevezettetve, elsősorban és főképen katholicus felekezeti célokot szolgáló püspöki és kanonoki lakások számára, — mondom az a 6000 □-ölnyi terület valószínűleg magába foglalja a református templom helyét is. Indokoltnak és szükségesnek tartom tehát, hogy a közeledő kritikák napon gondjuk legyen erre azoknak a derék, hithű férfiaknak, akik sem erőltetett hazafias jelszavakért, sem rideg gazdasági szempontoknak, sem e város traditioival ellenkező illiberalis felekezeti törekvéseknek nem hajlandók bármiféle áldozatot meghozni. Ha talán a nagy erőre kapott áramlattal szemben nem is tudják elfordítani Debrecenről ezt a keserű poharat, az új püspökségnek telket ajánló határozat meghozatalakor biztosítsák legalább a hatodik református templom részére már régebben kiszemelt területet, végeredményül akár ott fog majdan épülni a templom, akár nem. Ezen ügyet teljes bizalommal ajánlom mélyen tisztelt Uram, egyházunk mindenkor hű és bátor világi vezérférfiának szíves figyelmébe, kihez is maradtam igaz mély tisztelettel Debrecen, 1914 március 23-án alázatos szolgálója *Református magyar*.

— **Tájékoztató a debreceni református tanítóképző-intézet első osztályába való felvételtől.** A debreceni református tanítóképző-intézet első osztályába 40 olyan éptestű, egészséges, zenei hallással bíró tanuló vétetik fel a következő 1914—15-ik iskolai évre, ki 15-ik életévét betöltötte s a középiskola négy osztályát, vagy a felsőbb népiskola három osztályát sikerrel elvégezte. A kérvényeket június hó 28-ik napjáig kell beadni az igazgatóságnál. Ehez mellékelni kell: *keresztlevelet*, hatósági vagy a debreceni református főiskolai *orvos bizonyítványát*, *himlőoltási* (újraoltási) és *iskolai bizonyítványt*, ezen kívül az

iskolai jótéteményekért folyamodók szülei vagyoni állapotát feltüntetős az illetékes református lelkész úr által is aláírt hatósági bizonyítványt. Zenei hallás tekintetében minden új tanulónak *díjlan felvételi vizsgálatot* kell tenni, a felvétel csak ezen vizsgálat sikeres kiállása esetén lesz végérvényes. A jelentkezők nagyobb száma esetén joga van a tanárkarnak a jobb bizonyítványúakat kiválasztani s a 40-ben megállapított létszám kitelével a többieket mellőzni. Felsőbb osztályokba csak kivételesen vehetők fel jó bizonyítványokkal bíró új tanulók. A tanítóképző-intézeti tanulók tandíjat nem fizetnek, kivéve a nem protestáns vallásúakat, kiknek tandíja egész évre 20 korona és 2 korona főiskolai könyvtárdíj. Új tanulók beiratási díja: 4 korona. Ezen kívül a beíráskor fizet minden tanuló az ifjúsági betegsegélyező-egyesület javára 7 korona (4 korona és 3 korona félelvi részletben) évi tagdíjat, 20 fillér tisztogatósi díjat, 2 korona bizonyítvány-díjat (és 30 fillér bélyegdíjat); 2 korona ifjúsági segély-egyesületi tagsági és 50 fillér ifjúsági könyvtárdíjat és 6 korona orsz. tanári nyugdíj illetéket. Minden arra érdemes tanítóképző-intézeti tanuló *bentlakási és tápintézeti* ellátásban részesül. *Lakásért*, takarítási és világítási díj címén évi 12 koronát, a városon fogadott lakásokban elhelyezett világítás nélkül 3 koronát kell fizetni. A lakószobák a szükséges bútorokkal el vannak látva; ágyneműekről azonban a tanulónak kell gondoskodni. Kötelező ágyneműek: 2 lepedő, egy párna 2 párnahajjal, 1 paplan vagy pokróc. A tápintézetbe, ahol az étkezés reggeliből, ebédből és vacsorából áll, minden tanítóképző-intézeti növendék felvehető, miután hely van elég. A növendékek közül 9 a 60, 30 a 120, 33 növendék a 160 korona fizetéses helyre vehető fel, míg a 240 koronás helyre korlátlan számban vesz fel a tanárkar. A tápintézeti díjak négy részletben (szeptember, november, február és április 1-én) fizetendők be. Az egyházkerület évenként a tápintézeti díjak fedezésére növendékeinknek 2400 koronát, a tanítóképző-intézeti ifjúsági segély-egyesület pedig 900 koronát ad. Ezen kívül a temetési pénztárból közel 2000 korona értékű ruhasegélyben részesülnek a növendékek. Az évenként kiosztatni szokott ösztöndíjak átlagos értéke 3500 korona. — Ezen tájékoztató közlése kapcsán felkértem a nagytiszteletű esperes, lelkész és tanító urakat, miszerint hívják fel az általuk ismert, júniusban középiskolai 4 osztályt végzendő növendékek figyelmét a mi intézetünkre, ahol az egészen szegény, de jó igyekezetű tanulók oly messzemenő támogatásban és segélyben részesülnek, amelyet hazánkban ilyenmű intézet alig adhat. Tanárkarunknak az intézet színvonala emelését célzó törekvését nagy mértékben elősegítené, ha intézetünk első osztályába minél több jó bizonyítvánnyal bíró, szorgalmas, igyekvő tanuló lépne be. A jó igyekezetű, négy osztályt végzendő középiskolai tanulók szülei magok érdekében cselekednek akkor, ha fiaikat intézetünknél minél előbb előjegyeztetik, mivel az I. osztályban a 40 létszám igen hamar be szokott telni. A kérvények elintézéséről a folyamodók július 10-ig értesíttetnek. Debrecen, 1914 április hó. *Dr. Veress István*, igazgató.

Felelős szerkesztő: FERENCZY GYULA Dr.
Munkatársak: Soltész Elemér, dr. Veress István.

Pályázat.

Az Egri—Dobrai—Horváth—Kovács külföldi tanulmányi ösztöndíjra pályázatot hirdetek.

Az ösztöndíj összege 900, azaz kilencszáz korona.

Folyamodhatnak azok a lelképásztori pályára készülő, kitünő képzettségű és valamely külföldi egyetemen az ott előadandó *theologiai tudományok* hallgatására magukat elkötelező hittanhallgatók, kik pályájukat a debreceni theol. akadémián a folyó 1914. évi június hóban végzik be, de régebbi évfolyamban végzett hallgatók kérvényei is figyelembe vétetnek.

A folyó évi június hó 20. napjának déli 12 órájáig a theol. dékáni hivatalban benyújtandó kérvényhez csatolandó: 1. a leckekönyv, 2. a szüle vagy gyám aláírásával, esetleg a nagykorú pályázónak sajátkezü aláírásával ellátott kötelező nyilatkozat arról, hogy pályázó az ösztöndíj elnyerése esetén leckekönyvét a megfelelő féléről, vagy félvekről láttatva a theol. kar dékánjánál felmutatja, amit ha tenni elmulasztana, az ösztöndíjat a szüle vagy gyám, illetőleg a nagykorú önmaga, az alapnak visszatéríti. Az elnyerendő ösztöndíj az akadémiai igazgató által láttatott nyugtára a külföldre induláskor vehető fel egy összegben.

Debrecen, 1914 ápril 2.

Dr. Erdős József,
theol. dékán.

Egyszerű és különleges gyártmányú zseb-, inga-, fali- és ébresztő-órák szakszerűen lesznek javítva, jutányos árban Apródinál, Debrecen, Szent-Anna-utca 2. szám.

Különösen templomfestéseknél felhívjuk olvasóink figyelmét Schuller vállalatára Debrecen, Simonffy-utca 25. sz. Telefon 806. Költségvetés díjtalan.

Pályázat.

A szőlősgyulai református egyház pályázatot hirdet I—VI. osztályú vegyes népiskolájának kántor-tanítói állására.

Javadalmazás: 1. 460 korona az egyház pénztárából havi részletekben előre fizetve. 2. 7 hold kaszáló- és szántó föld haszonélvezete. 3. 358 korona állami fizetéskiegészítés. 4. 130 korona tandíj-váltás. 5. 200 korona drágasági pótlék, ha az egyházmegyei látogató küldöttség az iskoláját legalább is jónak minősíti. 6. Temető és cinterem haszna felerészben. 7. Stóla.

Kötelessége: I—VI. osztályú vegyesiskolának az egyházkerületi tanterv szerinti vezetése, ismétlők tanítása (amiért a községtől 50 korona tiszteletdíjat élvez), kántori teendők végzése. Kanonikus órákon s lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat.

Kérvények 1914 április 18-ig adandók be alólírottához. Az állás azonnal elfoglalandó. (Személyesen megjelenők előnyben részesülnek, de úti költségeket az egyház nem fizeti.)

Szőllősgyula u. p. Feketeardó (Ugocea vm.), 1914 március 26.

Tusa Menyhért,
iskolaszék ielnök.

*Mindenki tudja már
hogyan az*

ADRIA

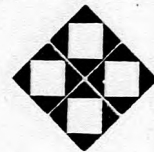
elsőrendű fényképészeti műteremben

Debrecen, Szent-Anna-utca 5. sz.

6 drb fényképes levelezőlap 2 kor.
12 drb fényképes levelezőlap egy
30×40 cm. fényképnagyítással
együtt 6 kor.
6 drb kabinet fénykép 1 drb díjtalan
fényképnagyítással 12 kor.

Jessék egy próbamegrendelést eszközölni.

**TÖRÖK PEZSGŐ-
GYÁR DEBRECEN**
gyártja a legjobb magyar pezsgőt



Nagy alkalmi borvásár a Péterfia-utca 61. számú pincében.

Konfirmáció alkalmából ajánljuk a Révész-Szoboszlay-S. Szabó-féle: Konfirmációra előkészítő kátét kérdés-és feleletekben. Ára 30 fillér.

Legujabb theologiai ujdonságok.

Most jelent meg:

Debreczeni Lelkészi Tár. XI. köt.
Szerkesztette: S. Szabó József. Ára kötve 10 kor.

Jánosi Zoltán: Papi dolgozatok.
VIII. kötet.

Közönséges egyházi beszédek. Ára kötve 6 kor.

Ugy ezek — mint az előbbi kötetek —

csekély havi részletfizetésre
megrendelhetők

HEGEDÜS és SÁNDOR

protestáns irodalmi könyvkiadóhivataláb
DEBRECZENBEN.

Szab. Grazer-féle

egészségügyi papír.

El az ujság-papírral! Kulturszükséglet!

Ezen papír egyenként hajtogatva és egymásba kapcsolva jön forgalomba. Használata megóvja az emberiséget fekélyek és ragályozástól, mely a tisztátalan papír igába hajtásával állandó veszéllyel jár az egészségre. Eddig példátlan olcsó árban árusítom ezen cikkeket, miért is a legkisebb kérésű kézimunkás fülkéjéből sem szabad hiányozni.

ÁRA:

Egy csomag 500 drb barnapapír (Grazer-féle) 30 fill.
Egy csomag 500 drb fehérpapír (Grazer-féle) 36 fill.
Egy drb hozzávaló tömör, elegáns tölgyfa-szekrényke, elzáró tolóajtóval 2 K 40 f

Mihály Sámuel

papirkereskedés, irodaberendezési szaküzlet, vilanyerőre berendezett könyvnyomdai iparüzem
DEBRECEN, Piac-utca 30. sz. (Korzó.)

Alapított 1891.

Alapított 1991

FRISS ZSIGMOND és DR. DOCTOR GUIDO
BUDAPEST, VI. LEHEL-UTCA 8.

ELSŐ MAGYAR
KOPORSÓDÍSZ, SZEM-
FEDŐ, SIRKOSZORU,
GYÁSZKÖCI ÉS
RÁVATALOZÁSI CIKKEK
GYÁRA,
TEMETKÉZI ÜZLETEK
TELJES BERENDEZÉSE.
TÁJÉKOZTATÓ ÁRJEYZEK
INGYEN ÉS BÉRMENTVE.



Férfi ingek, lábravalók,
Harisnyák, zsebkendők,
Selyem moaréék papi palástra,
Női divatszövetek,
Delainek,
Mosó velezek, flanelek,
Kész női ingek, ágyhuzatok,
Paplanok, matrácok,
Szőnyegek és függönyök,
Ágyterítők

olcsó, szabott áron

kaphatók

Szabó Lajos fiai cégnél

DEBRECEN, RÓZSA-UTCA.

A tisztelendő lelkész és tanár urak figyelmébe.

Elegáns, tartós minőségű, modern szabású tavaszi és nyári férfi-, fiú- és leányka-ruhákat szolid árakon vásárolhatunk az előnyösen ismert ooooo

Neumann M.



cs. és kir. udvari és kamarai szállító férfi-, fiú- és leánykaruha telepénél
Debreczen, Piac-utca 51., Főpostával szemben.

Fióktelepek: Arad, Brassó, Debreczen, Fiume, Kassa, Kolozsvár, Miskolc, Nagyvárad, Pécs, Pozsony, Szeged, Temesvár, Zágráb, Sofia, Belgrád. <<<<<<<<<<<<<<<<<<<<<<<<<

*** Árjegyzék kívánatra díjtalanul küldetik. ***

A Nagytisztelendő lelkész urak és a n. é. uri közönség b. figyelmét felhívom 20 éves törv. bejegyzett ..

FÉRFI SZABÓ

cégemre (üzletemre), melyben a leg-elegánsabb angol és magyar divatu uri ruhákat, papi palástokat és fővegeket, sikkos vasuti és katonai egyenruhákat készítek.

Tartalékos tisztek, tisztjelöltek és egyéves önkéntesek teljesen előírás szerint lesznek felszerelve.

↔ Teljes tisztelettel ↔

Prelovsky András

papi, egyenruha és uri szabó
Debrecen, Kossuth-u. 4.

Egyházak,

iskolák, hivatalok, takarékpénztárok és magánfelek részére

gummi- és réz-

bélyegzőket

gyorsan és olcsón készít

ELSŐ DEBRECZENI BÉLYEGZŐGYÁR
 Simonffy-u. 5. — Telefon 653.



NYOMTATVÁNYOKAT

SZAKSZERŐ ÉS IZLÉSES KIVITELBEN SZÁLLIT.
 HERCZEG HENRIK KÖNYV- ÉS MŰNYOMDA
 VÁLLALATA o o o o
 DEBRECZEN, SIMONFFY-UTCZA 5.